

A zenei nevelésről - közérdekből, személyes felelősségérzettel Bartalus Ilona gondolat-mozaikja elé

2015. július 5-én Békésen ismét összegyűltek a hajdani nagyhírű és nagy hatású tarhosi iskola volt diákjai. A dalostalálkozó mellett konferenciára is sor került. Egyik előadója nemzetközileg ismert zenepedagógus, kiváló televíziós zenei műsorok szerkesztő-műsorvezetője, Bartalus Ilona, a Magyar Kodály Társaság tiszteletbeli tagja volt. Eszmefuttatásának alapját egy 2013-ban készült írása adta, melyet a szerző szíves hozzájárulásával – a személyes jelleg megőrzése érdekében – hasonmásban adunk közre. [L. a 2–5. oldalon.]

A legutóbbi hetek iskolai zenei nevelést érintő fejleményei, az Emberi Erőforrások Minisztériuma vezetője, Balog Zoltán miniszter úr által meghirdetett, távlatosan minden általános iskolát, s remélhetően a középiskolákat is érintő nagyszabású terv biztató fényében is zenepedagógia-történeti dokumentumként és időszerű gondok és feladatok egyénien megfogalmazott, távlatos összegezéseként ajánlhatja Bartalus Ilona tíz pontját az Olvasók figyelmébe a közreadó,

Ittész Mihály

Bartalus Ilona pedagógiai filmsorozatait ismételte 2016-ban a televízió az M3 csatornán: újra adásba került az 1967–1970 között készült *Gyere pajtás énekelni!* és az 1996-os *Zene tolmáccsal*. A szerző felhívása:

„GYERE PAJTÁS ÉNEKELNI!” - Daltanulás a Magyar Televízióban 50 évvel ezelőtt

Kedves Egykori, Lórántffys Tanítványaim, Barátaim és Kollégáim! Szeretettel értesítelek benneteket, hogy e félévszázados daltanítási TV sorozatot az MTVA megismétli a közeljövőben.

A műsorok főszereplői Ti és én vagyunk. Előttém mosolyog az ártatlan kis gyermekarcotok, fülemben cseng kristálytisztá éneketek, és 50 év elmúltával is meglevenedik e műsor sok-sok szépsége. Ez a különleges kultúr-történeti kordokumentum a világhírű KODÁLY KONCEPCIÓ gyakorlati megvalósítása 1966-ból, és bár „elhull a virág, eliramlik az élet”, a Ti zenevirágaitok örökre illatosak és gyönyörűek maradnak.

Kérlek szépen benneteket, értesítsétek erről az eseményről az osztálytársaitokat is, hogy minél többen élvezhessék a műsorokat!

Adatok: a sorozat ÁPRILIS 30-án (szombaton) indul és JÚLIUS 3-án ér véget. Tíz hét alatt húsz dal kerül műsorba, az adások minden szombaton és vasárnap reggel 7 óra 45 perckor kezdődnek. Az M3-as csatornán közvetítik a sorozatot. Érdemes ellenőrizni a TV műsor- újságban az esetleges csúszásokat. A régi szeretettel öllelek benneteket, és azt kívánom, ha szerettek még szolmizálni, ne rejtsetek véka alá a második "világnyelvet". Jó szórakozást kívánok a képernyő előtt!

Bartalus Ili néni

Zene tolmáccsal
Bartalus Ilona műsorai az m3 csatornán – műsorelőzetes

Vajon mindenkié lett-e a komolyzene? Vajon megmenti-e a jó zene az emberek lelki egészségét ma, a dekadencia virágkorában? Erre a kérdésre szeretne optimista választ adni a Zene tolmáccsal sorozat, amely úgy hoz közel nagy zeneműveket, hogy a koncertközvetítés előtt rövid, figyelemfelkeltő előadást sugároz a műről. Mivel a zene sok ember számára „idegen nyelv” ezért tolmácsot igényel. A zenei ábécé mellett a zene nyelvtanába is bepillanthat a néző. Olyan zenei műszavak titkaiba avatjuk be, mint a „késleltetés”, az „álzárlat” a „nápolyi hang”. Nagyító alatt láthatják a legkülönlegesebb zenei mozaikokat és a szolmizáció segítségével a rejtett titkok mind napvilágra kerülnek. Meghallják, hogyan énekel a zongora, ki versenyez kivel a versenyműben, és hogy mennyiben hasonlít Erkel Himnusza a Mozart A-dúr zongoraverseny lassú tételének témájához. Örömmel hívja a nézőt Mozart és más mesterek társaságába a műsor írója és vezetője Bartalus Ilona. Forrás: http://www.port.hu/zene_tolmaccsal ; <http://tvmusor.aweben.hu/m3.html>

MOZAIKOK: AGGODALMAK

(A KODÁLY ÜGYBEN

(2013)

(bortalus &)

- ① Legyen a zene mindenké! Igen. Legyen!
De melyik zene? Az arányok nem jók, ezt illeti kritikával több ezer zenetanár. Tömegnyi kérdés és javaslata van ennek a csoddlatos, embermentő, világot építő kultúracsapatnak; a magyar zenetanároknak.
- ② Néhány égető kérdés: ~ Bye Alex vagy/és Kocsis Zoltán? ~ Ismeretlen, gyenge zenevezető vagy/és Schubert? ~ Minden nap torna-dra vagy a fele zene-dra? ~ Léleknevelés vagy/és testnevelés? ~ Legyen a foci mindenké! vagy/és Legyen a zene mindenké! ~ Miért kélekedünk még mindig a Kodály rendszer beállításával a világhíresek mellett gyűjtenevégek? Ha a Matya himnusz is megérdemli, akkor a Kodály hagyaték is.
~ Miért szüntetik meg a 20. század legzseniálisabb iskolatípusát: az Ének-Zenei Általános Iskolát? Britten, Menckin, Sosztakovics a műveira csodálta.
Az általános tanulmányi eredmények nagyon magasak voltak a zene-tanulás következtében.
- ③ Miért legyen a zene mindenké? mert: a zene, az élet lelke, a költészet és matematika ötvözet, a rendezett hangok szépsége és szent karmat, amely életnedvet permetez szürkeszikkadt hétköznapjainkra.

④ És még miért legyen?
 Mert a klasszikus zene segít emberletünk harmonizációjának megteremtésében, mivel a zene a Lentből a Fentbe emeli még a legtriviálisabb elméket is. - Humánusabbá tesz bennünket, segít, hogy becsüljük a Rendet és a Szépet, hogy legyünk alázatosabbak, szeretettel átítatottak, drágák. Így kerülünk közelebb Istenhez! - Ihi, zenetomdörög hiszünk a zene mindenható erejében. (Én például talán nem is tudnám megírni, hanem "a szív kettészé".)

⑤ Az újkor Magyarországon az oktatáspolitikai teljesen elhanyagolja a művészi zenei nevelést, mert a Kodályi aranykort egy reázhelyzet váltotta fel: a kommunizmus amerikai-utózárs kora kőpöntött ránk. Ez nagy baj.

⑥ Azért nagyon rossz ötlet az amerikai-utózás, mert az USA-i és KANADA-i nevelési rendszer már a 20. szd. 80-as éveiben teljes csődbe jutott:
 "... a tudás utáni vágy megszűnt és felváltotta a szorgalmas tanulástól való mély utózás és a hamadosztályú értékek iránti lekezelés..."
 (A.D. Bloom) Vajon lehelyez ezt akadjuk mi utómozni? Kejtelenység. Toller Ede ítéletét is megátirlelhetjük: "Mia azt tartják haladásnak, hogy mivel több ember éljen jól. A demokrácia oda fejlődött, hogy csak az a

Szellemi termékek stábját értékelnek, amelyet még a legbutább ember is megért. Ehéért a legbutább embert szívesen értékelik, de azt semmiképpen sem szeretnék, hogy a szellemi letelepedést hozzá igazítsák. "

- 7) Már egy évtizede is (2003) írtam egy-egy levelet Madél Ferencnek, Orbán Viktornak, Magyar Bálintnak, egy-egy járáskidolást. Két javaslatot írtam:
1. Alakítsunk egy KODOLY RENDELZÉS BIZOTTSÁGOT, amely visszaadhatja a ledöntött értékeket,
 2. Kerüljön fel a Kodoly koncepció a VILÁGÖRÖKSÉG hivatalos listájára.
- Madél Ferenc és Orbán Viktor kitűnőnek tartották javaslataimat, Magyar Bálint másképpen látta a Kodoly ügyet. S hogy mi történt 2003 óta ezügyben? Semmi. Szeker fogyasztók, minden gazdagodik, technikai akrobaták letünk mára, de mégis fél emberek maradtunk: hidnyozik belőlünk az emelkedett belső töltés.

- 8) És!
- A kapitalizmus megértése mellett még egy történelmi változás is van köztünk: egy új típusú magyar, az "EUROHAGYAR" van születésben. Ezért, ha most nem vesszük elő az európai-magyar józan eszünket, akkor éppen most vesszük el a nagy gyűjtőmedencében. Kodoly éppen ezt akarta megakadályozni. Segíteni akart ennek a nagyon tehetséges népnek, hogy el ne vesszen. Ez volt az ő népboldogító, gyönyörű gesztusa.

9. Elfordulni és merben hagyni a Kodály Kincset, körülbelül akkora vetek, mint a Newzeti Szinkéz lebontása volt, vagy a Laklelő lebontása lenne. Igaza van Szegő Andrásnak, aki így nyilatkozott az újságban: "a magyar kultúra legdédzább árulása, hogy a Kodály módszer elsilányult."

10. Van mire büszkének lennünk! Legyünk is, hisz a világtélel megbeszéltségünk is csak saját örökségünk öntudatos felmutatásával növelhető. "Légy valaki, ha valakinek akarsz látni..." tartja a mondás. Am megyünk Európába, tartozunk Európához - ha ilyen erős lehetőségeink van, am megyünk oda, ahol már régen ott vagyunk - de ne búngunk melköl. Vigyük a kincseinket! Például nyissunk Kodály Iskoldkat Brüsszelben, Rómában, Berlinben!

(Bartalus Olga
Budapest. 2013. Aug. 24.)